

BESLUT

231-5441-99

1999-11-04

00-001-008

Miljövård

Hans Sandblom

Tel 026-171234

hs@x.lst.se

Enligt sändlista

Beslut om nya bestämmelser om djurskyddsområden inom Gävleborgs län.

Länsstyrelsen Gävleborg har genomfört en översyn av fågel- och sälskyddsområdena i länet. Arbetet har skett mot bakgrund av behovet att anpassa systemet av fågel- och sälskyddsområden till förändringar i bl. a. häckfågelfaunans utveckling samt önskemål om mer enhetliga bestämmelser vad gäller förbudstider och förbudszoner kring skyddsområdena. Arbetet vad avser fågelfaunan baseras på inventeringar utförda av Gävleborgs läns ornitologiska förening under år 1997 och 1998 och har lett fram till föreliggande beslut om förändringar av de skyddade områdenas omfattning och tidsperioderna för tillträdesförbud.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att för de områden som redovisas i tabellen nedan och på kartor meddela nedanstående föreskrifter med stöd av 7 kap 12 § miljöbalken om djur- och växtskyddsområde.

Beslutet ersätter tidigare beslut om djurskyddsområden.

För samtliga områden gäller:

- förbud att lägga till vid eller beträda områdena under de tidsperioder som anges i kolumnen "förbudstid" i tabellen. Förbudet gäller ej markägare eller person som utför uppdrag för markägaren inom ramen för pågående markanvändning, statlig eller kommunal tjänsteman under tjänsteutövning samt yrkesfiskare under yrkesutövning.
- förbud att ankra eller varaktigt uppehålla sig inom det vattenområde som framgår av kolumnen "skyddad vattenzon" i tabellen. Förbudet gäller ej för yrkesfiskare under yrkesutövning eller andra personer som har rätt att vistas i området under förbudstid.

I områden utan jaktförbud har markägare och jakträttsinnehavare rätt att, efter anmälan till Länsstyrelsen, bedriva jakt efter mink för att förebygga skador i enlighet med bestämmelserna i jaktförordningen (1987:905) även när tillträdesförbud gäller.

Område	Kommun	Förordnandeform (enl 12 kap 7 § miljöbalken)	Förbudstid	Skyddad vattenzon
Lövgrunds rabbar	Gävle	Sälskyddsområde	1/2 - 31/8	Se karta
Skrammelhararna m.fl.	Gävle	Fågelskyddsområde	1/4 - 31/7	50 m
Skommarrevet	Gävle	Fågelskyddsområde	1/4 - 31/7	50 m
Öar i Lundbosjön	Gävle	Fågelskyddsområde	1/4 - 31/7	100 m
Disan	Hudiksvall	Fågelskyddsområde	1/5 - 31/8	50 m
Sandreveln	Hudiksvall	Fågelskyddsområde	1/4 - 15/7	50 m
Korvgrund m. fl.	Hudiksvall	Fågelskyddsområde	1/5 - 31/8	50 m
Vårfiskharet	Nordanstig	Fågelskyddsområde	1/5 - 31/8	50 m
Lillgrund	Nordanstig	Sälskyddsområde	1/2 - 31/8	Se karta

Beslut om upphävande

Länsstyrelsen beslutar att följande resolutioner och beslut upphävs fr.o.m. den 30 juni 1999:

- den 17 maj 1924 (dnr 90.24) om naturminne inom Ljusdals utskogar i Färila socken, Ljusdals kommun (skydd för sädgås).
- den 25 mars 1970 (dnr III R11 2 67) om fågelskyddsområden på öarna Disan och Norrharet i Iggesunds kommun, vad avser Norrharet.
- den 16 juli 1973 (dnr 11.122-430-73, 00-001-008) om fågelskyddsområden på Iggöhällan och Igelnsrabbarna i Hille socken, Gävle kommun.
- den 16 juli 1973 (dnr 11.122-429-73, 00-001-008) om fågelskyddsområde på Skrammelhararna, Gräsrabbarna och Skommarrevet i Hille socken, Gävle kommun, vad avser Gräsrabbarna.
- den 18 april 1977 (dnr 11.122-2520-75, 81) om fågelskyddsområde på vissa holmar i Dalälven inom Gävle och Sandvikens kommuner.
- den 3 februari 1981 (dnr 11.111-3387-79, 00-001-024) om sälskyddsområden, vad avser område kring Tihällan vilket fr.o.m. 1990-03-30 ingår i Drakön – Tihällarnas naturreservat (dnr 231-3063-89, 84-215).
- den 15 mars 1983 (11.122-41-83, 01) om fågelskyddsområde i Vittersjön, Ockelbo kommun.
- den 15 maj 1984 (dnr 11.122-80-80, 00-001-008) om fågelskyddsområde på Hästholmen i Rogsta, Hudiksvalls kommun.

Säl- och fågelbeståndens utveckling

Länsstyrelsens beslut har tagits mot bakgrund av säl- och fågelbeståndens utveckling under de senaste decennierna.

Säl

Gävleborgs läns kuster hyser idag en stor del av Bottenhavets bestånd av gråsäl. Detta innebär att ett effektivt skydd av sälbeståndet i Gävleborgs län kan vara av avgörande betydelse för gråsälarnas överlevnad i Bottenhavet.

Länsstyrelsen förordnade 1981 om ett antal sälskyddsområden. Det föreliggande beslutet innebär, vad avser skyddsstatus, inga förändringar vad gäller dessa områden.

Fågelfaunan

Länets kustfågelfauna består av ett 40-tal arter. De häckande kustfågelnarna har snarare blivit fler än färre under de senaste 25 åren. Om man jämför inventeringen 1971/72 med inventeringen 97/98 tyder siffrorna på en ökning av antalet kustfåglar med ca 40 %.

Flera arter som håller till i eutrofa vatten har minskat i inlandet men verkar klara sig bättre vid kusten, exempelvis svarthakedopping och skrattmå. Det förefaller också vara en allmän trend att fåglarna flyttar från innerskärgården mot ytterskärgården, det mest slående exemplet är tobisgrisslan.

En delvis överlappande effekt med flykten från innerskärgården är att fåglarna lämnar den blockrika moränskärgården. Ett exempel på att vissa typer av skärgårdar, även om de ligger långt ut, utarmas är utvecklingen vid Kalvhararna – Tupparna.

Tidigare betade strandängar och andra öppna partier på öar är ofta stadda i snabb igenväxning, vilket missgynnar vissa arter såsom rödbena och tofsvipa.

Tänkbara förklaringar till trenderna

Den allmänna ökningen av kustfågelbeståndet i regionen har troligen sin förklaring i en, generellt sett, ökad biologisk produktion i Bottenhavet som fåglarna kan utnyttja.

Orsaken till att de näringsrika vattnens fåglar minskar vid sjöar i inlandet är oklar.

Samma arter ökar vid kusten vilket kan sammanhålla med övergödningen av havet.

Flyttningen från inner- till ytterskärgården skulle kunna sammanhålla med eutrofieringen som först drabbar innerskärgården.

Den viktigaste delorsaken till den pågående utflyttningen torde dock vara minkens spridning. Under ringmärkningsarbete i skärgården påträffas allt fler minkdödade fågelungar. Minkens predation är så betydande att den måste påverka fåglarnas reproduktion, speciellt sådana lokaltrogna arter som svärta och tobisgrissla kan i princip utrotas från minktäta områden. Arter med hög benägenhet att flytta som skrattmå, tärnor m. fl. flyr minkpåverkade områden. Minken har sannolikt en tätare förekomst i innerskärgården än längre ut och det skulle förklara den utflyttande trenden hos fåglarna.

Några arter har speciellt beaktats vid en bedömning av fågelskyddets betydelse och dess framtida utformning, bland annat mot bakgrund av förändringar i beståndens sammansättning och hotstatus i nationellt och regionalt perspektiv. Dessa arter är svärta, labb, silltrut, tobisgrissla och roskarl.

Beståndet av svärta i Gästrikland räknades för 25 år sedan till 115 par. År 1997 sågs bara 78 par vilket skulle motsvara en minskning på 32 %. Minskningen är allmänt omvitnad och har inträffat efter 1980 då landskapets population låg på uppskattningsvis 200 par. Utvecklingen skiljer sig mellan olika delområden. I ytterskärgården har den till och med ökat jämfört med inventeringen 71/72, i andra områden har minskningen varit ca 85 %. Utvecklingen visar stora paralleller med den i Uppland, där stammen mellan 1985 och 1994 anses ha halverats.

Svartan häckar sent, äggen läggs sällan före mitten av juni och under försommaren vistas svärtorna i ytterskärgården för att senare under sommaren sprida sig inåt i skärgården för häckning.

Labben kan sägas ha haft en mycket stabil förekomst under lång tid i Gästrikland, två – tre par är kända alltsedan 1930-talet. Under inventeringen 1971/72 hittades tre par i Gästrikland, 1997 konstaterades fyra häckningar. I Hälsingland finns idag en stam på ca 15 par.

Det är inte många kustfågelarter vars häckning står i så stark konflikt med det rörliga friluftslivet som just labben. Den lägger helst boet på höglänta granitöar eller på vegetationslösa stränder med finkornigt material. Just denna typ av miljöer är flitigt besökta av det rörliga friluftslivet och detta kan faktiskt konstateras vara anledningen till att många par misslyckas med häckningen.

Arten har gått tillbaka längs stora delar av den svenska kusten och klassificeras som hänsynskrävande i den av naturvårdsverket fastställda listan över hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter i landet, den s.k. ”rödlistan”. Detta innebär att labben inte är hotad för närvarande, men att artvis anpassad hänsyn är en förutsättning för dess fortlevnad i landet.

Populationsutvecklingen för Östersjöns silltrutar är mycket uppmärksammas med en markant tillbakagång mellan 1975 och 1990. I södra delen av Gästriklands skärgränd räknades till sammanlagt 272 par 1971/72, i motsvarande område fanns 1997 bara 142 par. Det bör dock uppmärksammas att sedan 1992 har en svag uppgång märkts. Inom kuststräckan mellersta Gästrikland – södra Hälsingland saknas i stort sett silltruten som häckfågel numera. I mellersta och norra Hälsingland finns däremot arten kvar i flera stora kolonier. Med över 1000 par i landskapet utgör Hälsingland ett av de viktigaste häckområdena i landet idag.

Östersjöpopulationen av silltrut betecknas som hänsynskrävande i den nationella ”rödlistan”.

Silltruten är en sent häckande art som torde ha fördel av en förlängning av tillträdesförbudet.

Åtskilliga kustfågelarter har minskat i innerskärgården medan de klarat sig bättre i ytterskärgården. Vad gäller tobisgrisslan är denna trend uppenbar. Arten har försvunnit från kustavsnitt där den tidigare var allmänt förekommande.

Totalt sett räknades i Gästrikland under 1971/72 års inventering 252 häckande par. 1997 stannade siffran vid 222 par inom detta område. I Hälsingland förekommer tobisgrisslan på ett fåtal öar i det yttersta havsbandet. Flera stora kolonier närmare fastlandet har numera försvunnit eller gått starkt tillbaka.

Tobisgrisslan är, med sitt val av boplatser, mycket sårbar för predation från mink och den snabba utflyttningen mot ytterskärgården får ses som ett svar på detta.

För 25 år sedan inräknades 58 par roskarlar i Gästrikland men bara 34 par 1997. Minskningen är tydlig under de senaste 10 åren. I Hälsingland har också en minskning skett om än inte lika markant. Arten har försvunnit från många öar i inner- och mellanskärgården. Roskarlen föredrar öar med vidsträckta, öppna strandzoner gärna i närheten av tärnkolonier.

Ärendets handläggning

Principer och kriterier

Översynen har gjorts mot bakgrund av övergripande nationella och regionala miljömål om att den biologiska mångfalden ska bevaras. Detta innebär bland annat att växt- och djursamhällen ska bevaras så att i länet naturligt förekommande arter kan ingå i livskraftiga populationer.

Länsstyrelsen har därutöver bedömt att det är rimligt att båt- och friluftsliv, i större utsträckning än hittills, anpassar sina verksamheter till djurlivets förutsättningar. Detta ligger i linje med principerna för det s.k. sektorsansvaret, där olika verksamheter i samhället ska ta ett eget ansvar för effekterna av sin verksamhet.

Vid översynen har bland annat följande beaktats:

- Bedömningar av kustfågelbeståndens utveckling under de senaste årtiondena, bland annat på basis av inventeringar 1971-72 och 1997-98 samt undersökningar av mindre omfattning däremellan.
- En allmänt bättre kunskap om status och trender för de berörda arterna i nationellt och regionalt perspektiv.
- Erfarenheter av fågelskyddets betydelse under de gångna 20-25 åren.
- En ökad omfattning och därmed ökade störningar av trafiken med fritidsbåtar och friluftslivet sedan mitten av 1970-talet.

Viktiga kriterier för urvalet av områden har varit:

- Förekomsten av hänsynskrävande arter såsom labb och silltrut.
- Förekomsten av arter som har påtaglig fördel av fågelskyddet, t.ex. tobisgrissla och roskarlar.
- Övriga förekomster av större koncentrationer av häckande fåglar i störningskänsliga lägen i landskapet.

Länsstyrelsen har även gjort en översyn av bestämmelserna för de naturreservat som har föreskrifter om allmänhetens tillträde:

- Vitgrund – Norrskär; tillträdesförbud östra delen av Vitgrund 1/4 – 31/7.

- Gåsholma, tillträdesförbud Gåshällan med omgivande skär 1/4 - 15/8.
- Axmar, tillträdesförbud Granskär 1/3 - 15/8.
- Stenöorn, tillträdesförbud 1/4 - 31/8.
- Drakön - Tihällarna, tillträdesförbud Tihällan med omgivande öar 1/2 - 31/8.
- Vitörarna, tillträdesförbud Sörskär 15/4 - 31/7.
- Gran, tillträdesförbud norra delen samt utanförliggande grund 15/4 - 31/7.

Länsstyrelsen finner att bestämmelserna bör ändras i följande fall:

- Vitörarna, tiden för tillträdesförbud ändras till 1/5 - 31/8.
- Gran, tiden för tillträdesförbud ändras till 1/5 - 31/8.

Länsstyrelsen kommer att revidera reservatsföreskrifterna i dessa fall.

Remissomgång

Ett förslag till beslut för fågel- och sältskyddsområden i länet sändes ut till ett tiotal remissinstanser i juni 1999. Remissen gick ut till berörda kommuner samt flera myndigheter och intresseorganisationer. Därutöver har Länsstyrelsen genom underhandskontakter med bland annat forskare och företrädare för olika intressen inhämtat synpunkter. Remissvaren berörde bland annat förbudstidernas längd och förslag till nya skyddade områden.

Motiv och ställningstaganden

Urvalet av områden

Hudiksvalls kommun har i sitt remissvar föreslagit att ytterligare ett område, Korvgrund - Skottstenarna - Remmarharet, ska avsättas som fågelskyddsområde.

Länsstyrelsen har funnit skäl att tillmötesgå detta önskemål.

Förbudstiderna

Flera underhandskontakter som Länsstyrelsen haft har påpekat att en förlängning av förbudstiden för ett av områdena, Sandreveln i Hudiksvall, vore olycklig. Då Sandreveln är ett mycket omtyckt utflyktsmål och populär badplats och häckningarna för flertalet av de fågelarter som häckar på Sandreveln normalt är avslutade vid mitten av juli menar man att förbudstiden bör vara oförändrad.

Länsstyrelsen har tillmötesgått dessa synpunkter och bibehåller förbudstiden 1/4 - 15/7 men vill dock peka på betydelsen av ett fungerande fågelskydd även för sent häckande arter som labb, tobisgrissla, svärta och silltrut.

Länsstyrelsen arbetar för en enhetlighet vad gäller förbudstider för de olika områdena. Nackdelarna med flera olika förbudstider kompenseras av en bättre anpassning till be-

hovet av skydd och möjlighet att i viss utsträckning tillmötesgå önskemål från båt- och friluftssintressen utan att fågelskyddets innebörd äventyras.

Länsstyrelsen vill i sammanhanget erinra om att beslutet innebär en minskning av den geografiska omfattningen av förordnanden om djurskydd, jämfört med befintliga förhållanden, och att detta bör kunna kompensera för olägenheterna med förlängda förbudstider.

Information, skyltning och tillsyn

Kustbevakningen har i sitt remissvar påpekat att en förbättrad skyltning skulle underlätta övervakningsarbetet.

Länsstyrelsen har för avsikt att inför säsongen 2000 prioritera arbetet med att sammanställa en broschyr om aktuella bestämmelser.

Länsstyrelsen är medveten om bristerna i befintlig skyltning. En tydlig uppskyltning, med skyltar som är läsbara på cirka 100 meters håll utanför det vattenområde som omfattas av ett förbud, måste emellertid vägas mot synpunkter av estetisk karaktär; stora skyltar som är läsbara på stort avstånd innebär också att de kan uppfattas som fula och störande för landskapsbilden.

Länsstyrelsen har emellertid för avsikt att diskutera skyltningen i samband med den omskyltning som måste komma till stånd inom de områden som berörs av ändrade bestämmelser.

Länsstyrelsen har, sedan flera år, ett väl fungerande samarbete med Kustbevakningen vad gäller tillsynen av efterlevnaden av bestämmelser för fågel- och sälskyddsområdena. Detta samarbete är, tillsammans med förbättrad information och skyltning, viktiga medel för att få en bättre förståelse för fågel- och sälskyddets betydelse och därmed också en minskad benägenhet för överträdelser.

Mink

Länsstyrelsen menar att ökad predation av mink är en viktig orsak till förändringar i fågelfaunan och ökad jakt efter mink har hög prioritet i fågelskyddsarbetet.

Länsstyrelsen har därför för avsikt att genom kontakter med jaktvårdsföreningarna diskutera möjligheterna till en ökad jakt efter mink under kommande år.

Miljöövervakning och utvärdering

Det är angeläget att inventeringar av kushäckande fåglar kan genomföras med tätare intervall än hittills. Fågelfaunans utveckling återspeglar bland annat effekter av en rad olika miljöfaktorer och återkommande inventeringar har alltså en plats i den regionala miljöövervakningen. Dessutom är det önskvärt med bättre möjligheter till anpassningar av omfattningen av fågel- och sälskyddet, både vad gäller skyddade områden och förbudstiderna. Det är också nödvändigt att utvärdera eventuella framtida försök med exempelvis intensifierad skyltning och utökad jakt på mink. Det är därför angeläget att finansiering ordnas för fortsatta inventeringar av kustfågelfaunan.

Sälbeståndet i Gävleborgs län övervakas för närvarande på ett tillfredsställande sätt inom ramen för den nationella miljöövervakningen.

Naturvårdsförvaltning

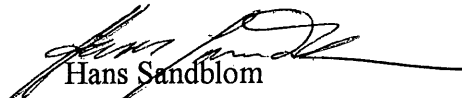
Naturvårdsförvaltningen utövas, enligt 10 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken (1998:1252), av Länsstyrelsen.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, se bilaga.

Stig Hammarsten

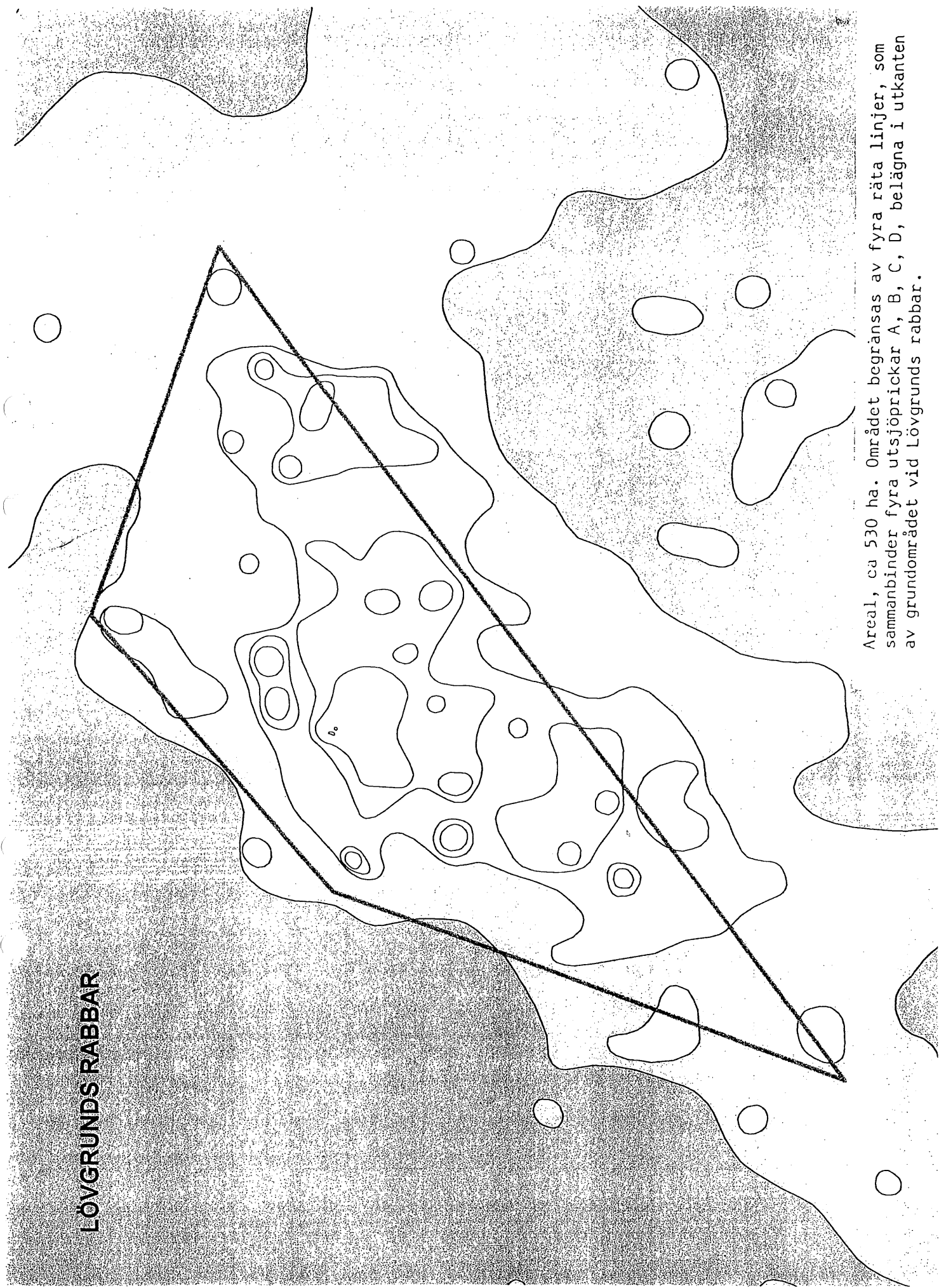
Hans Sandblom

Bilagor

Kartkopior
Besvärshänvisning "Hur man överklagar"

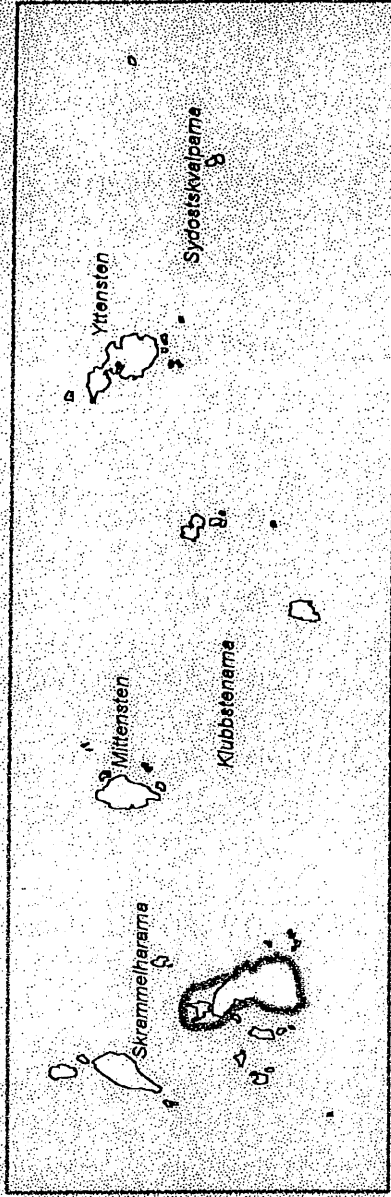
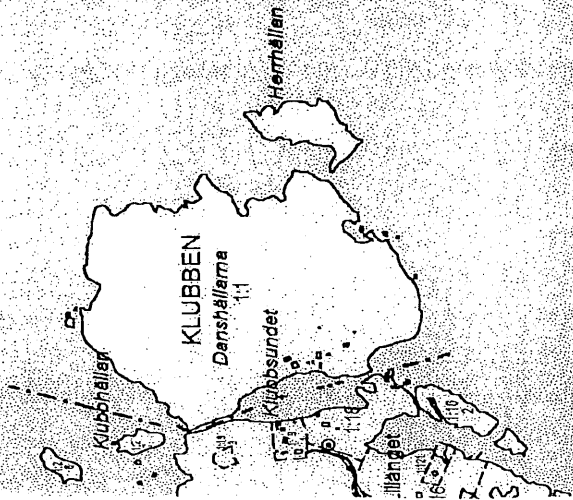

LÖVGRUNDS RABBAR

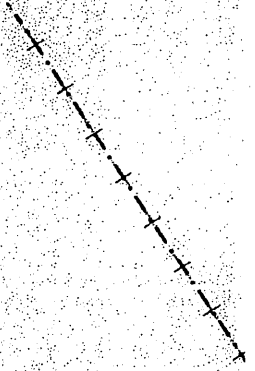

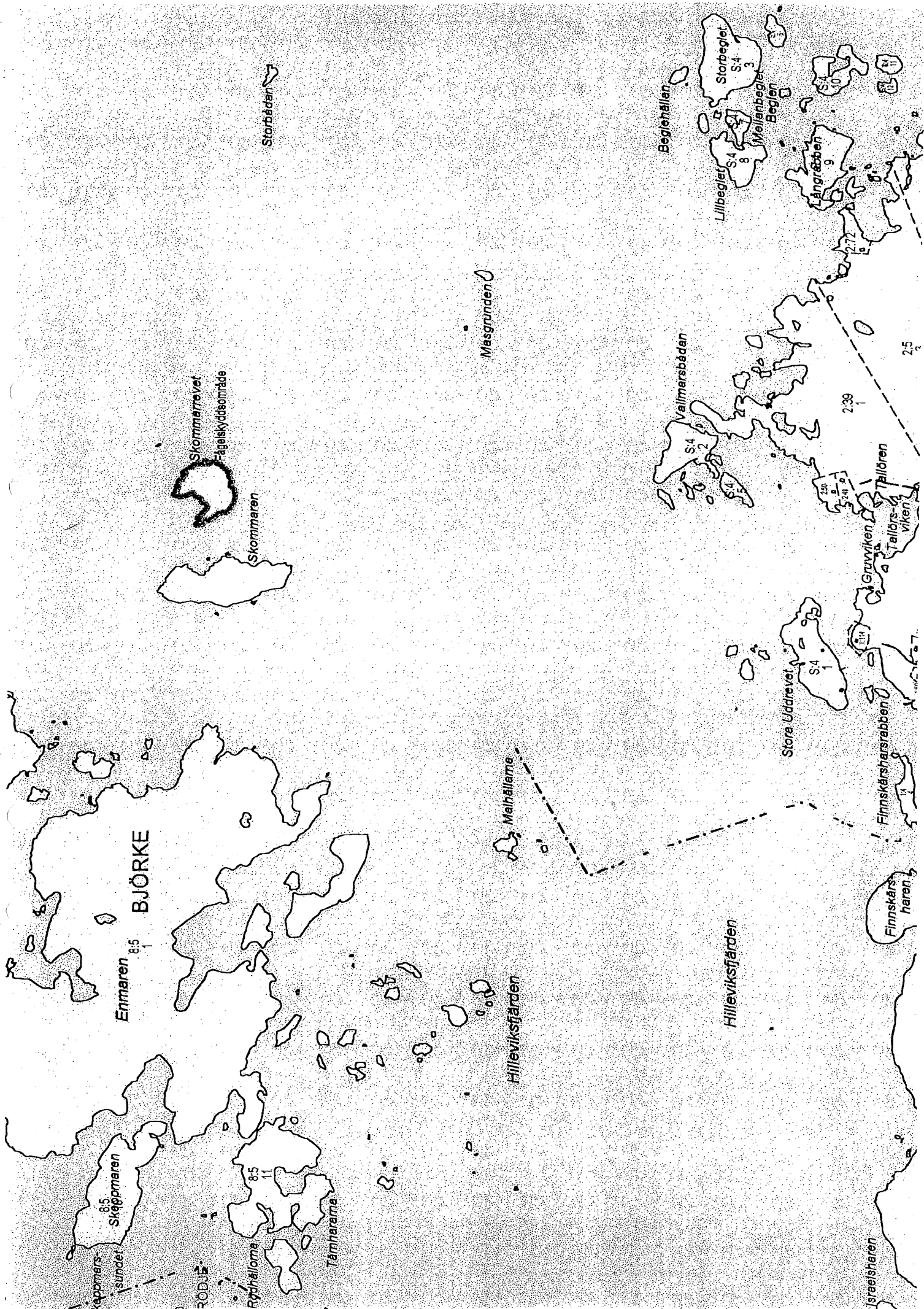
Areal, ca 530 ha. Området begränsas av fyra räta linjer, som sammanbinder fyra utsjöprickar A, B, C, D, belägna i utkanten av grundområdet vid Lövgårds rabbar.

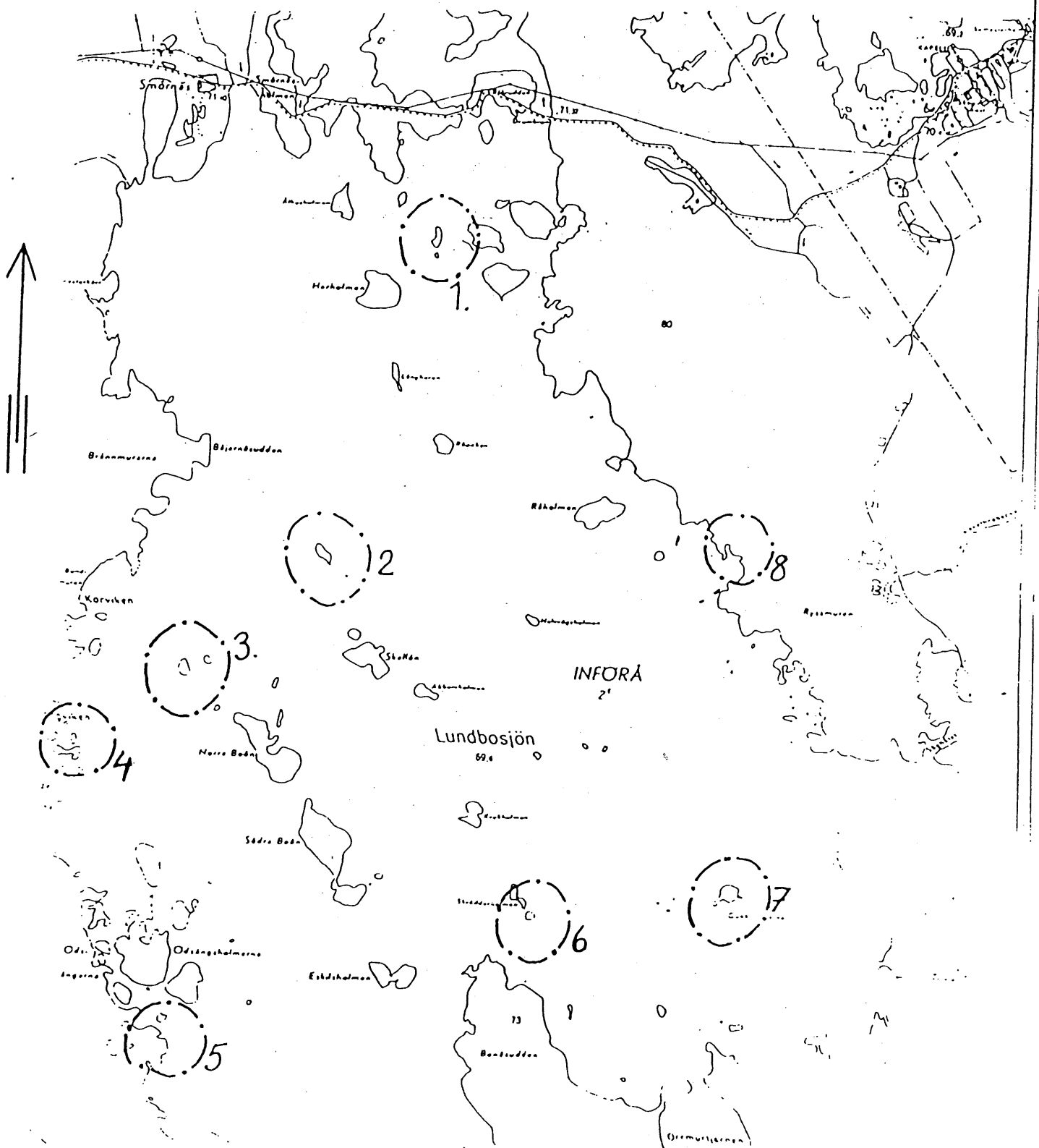
Bottenhavet

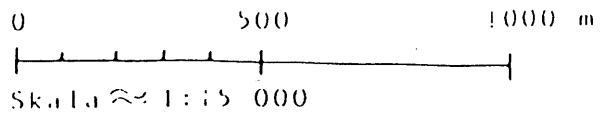
Bottenhavet

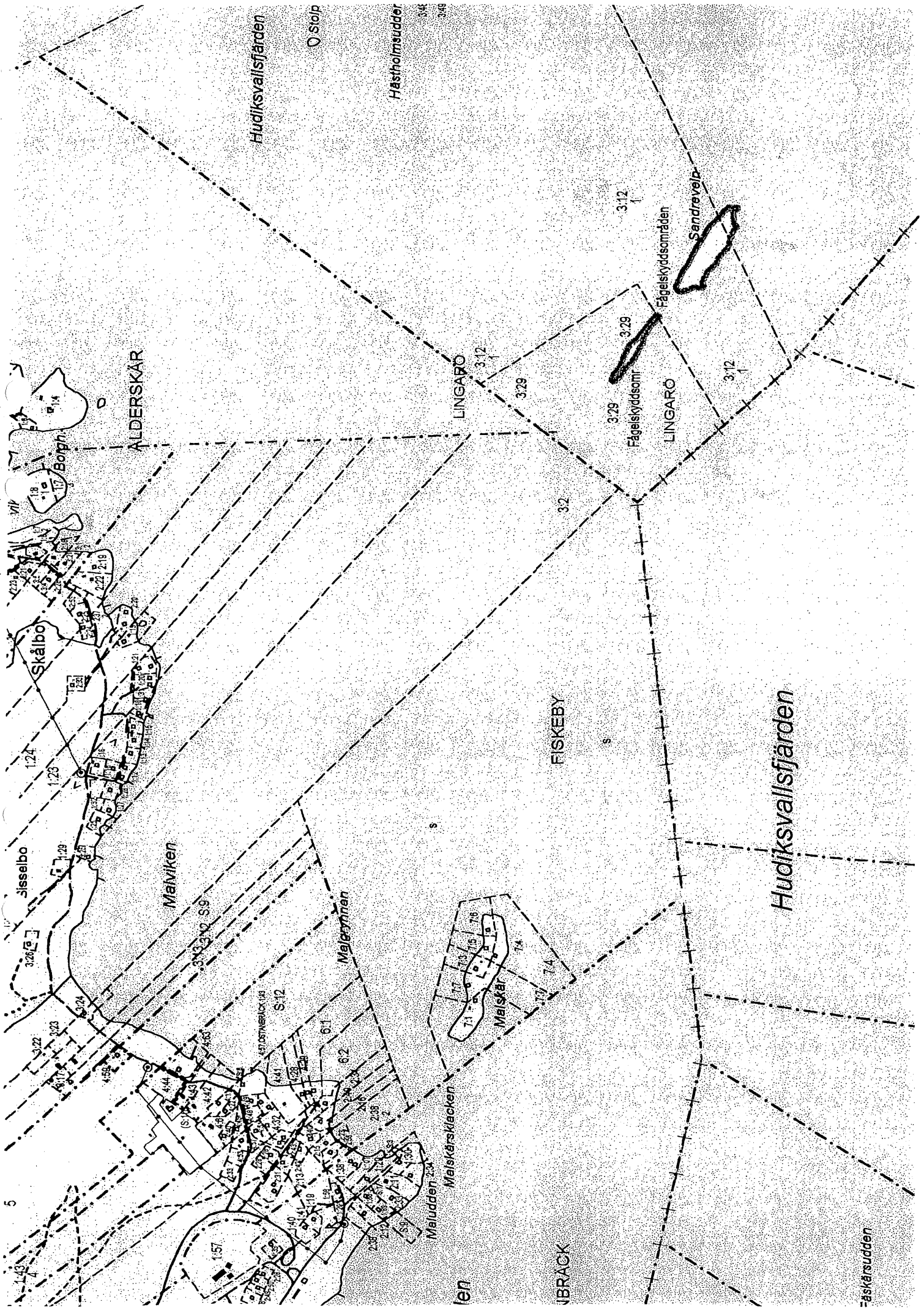

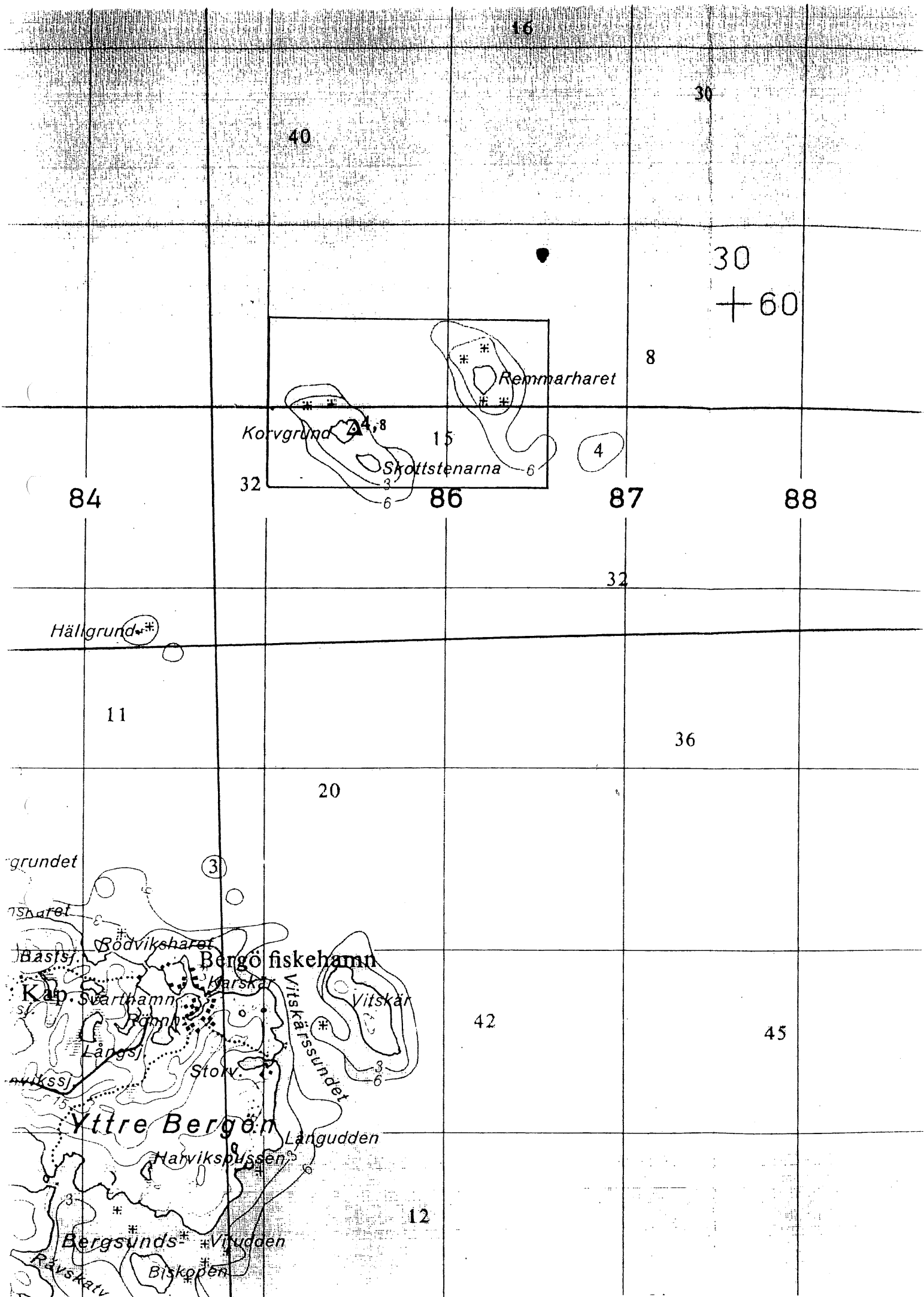

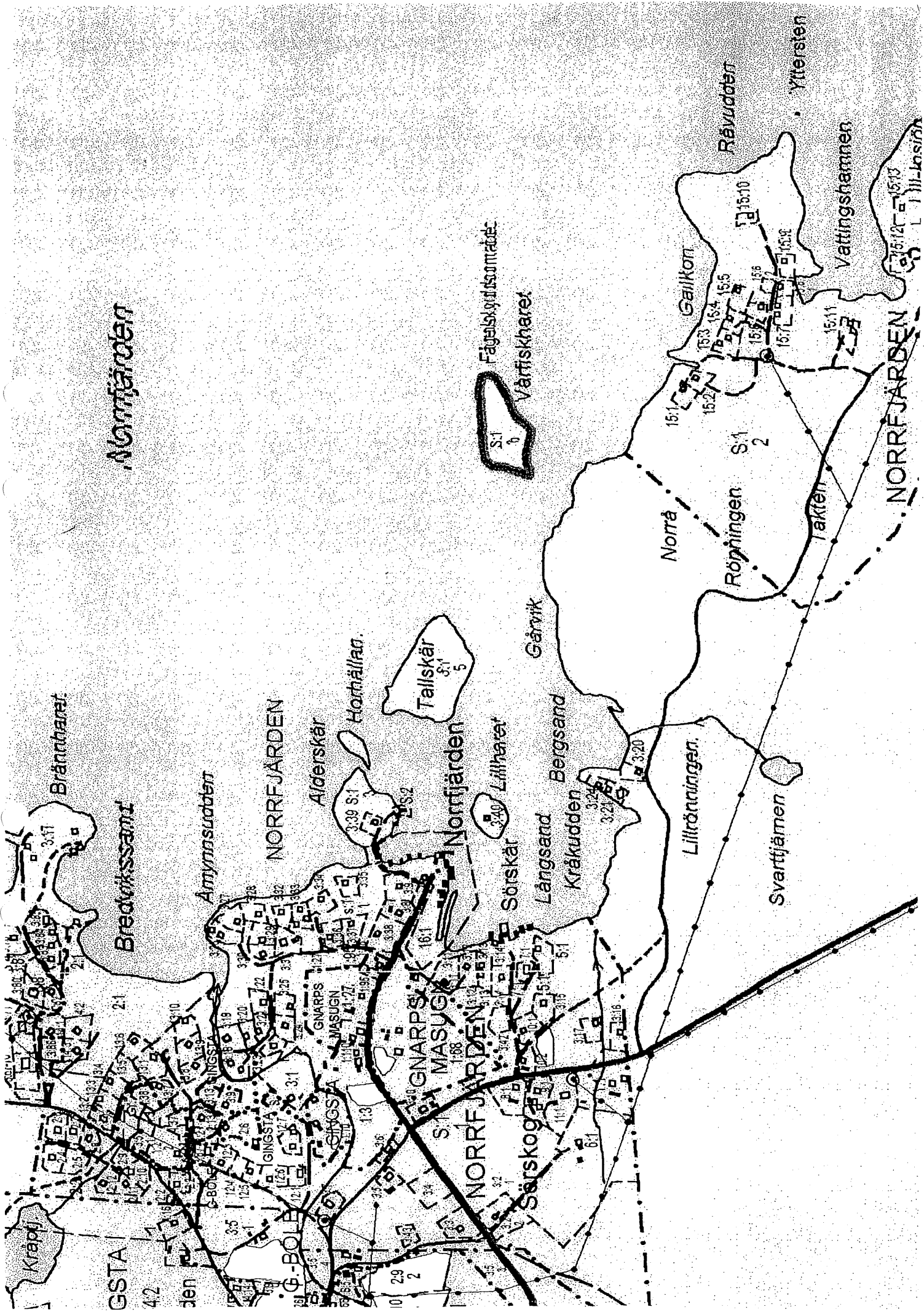
Fiskeförbud
15 april - 31 juli

Norrjärden

Bräntharö

Bredvikssami

Amymmasuddan

NORRFJÄRDEN

Alderskår

Horthällan

Tallskär

Norrjärden

Lillharö

Gårvik

Bergsand

Långsand

Kråkudden

Lillrönningen

Svartfjämen

NORRFJÄRDEN

Vattingshamnen

Yttersten

Rävudden

Gailkon

Norra

Röhningen

Taktén

Fågelviksödsområdet

Vårfisharö

Lill-Jossån

GSTA

4.2

den

10

29

2

35

32

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

34

G-BOLE

INGSTA

GNARPS

MASUGN

CHAGSA

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

MASUGN

GNARPS

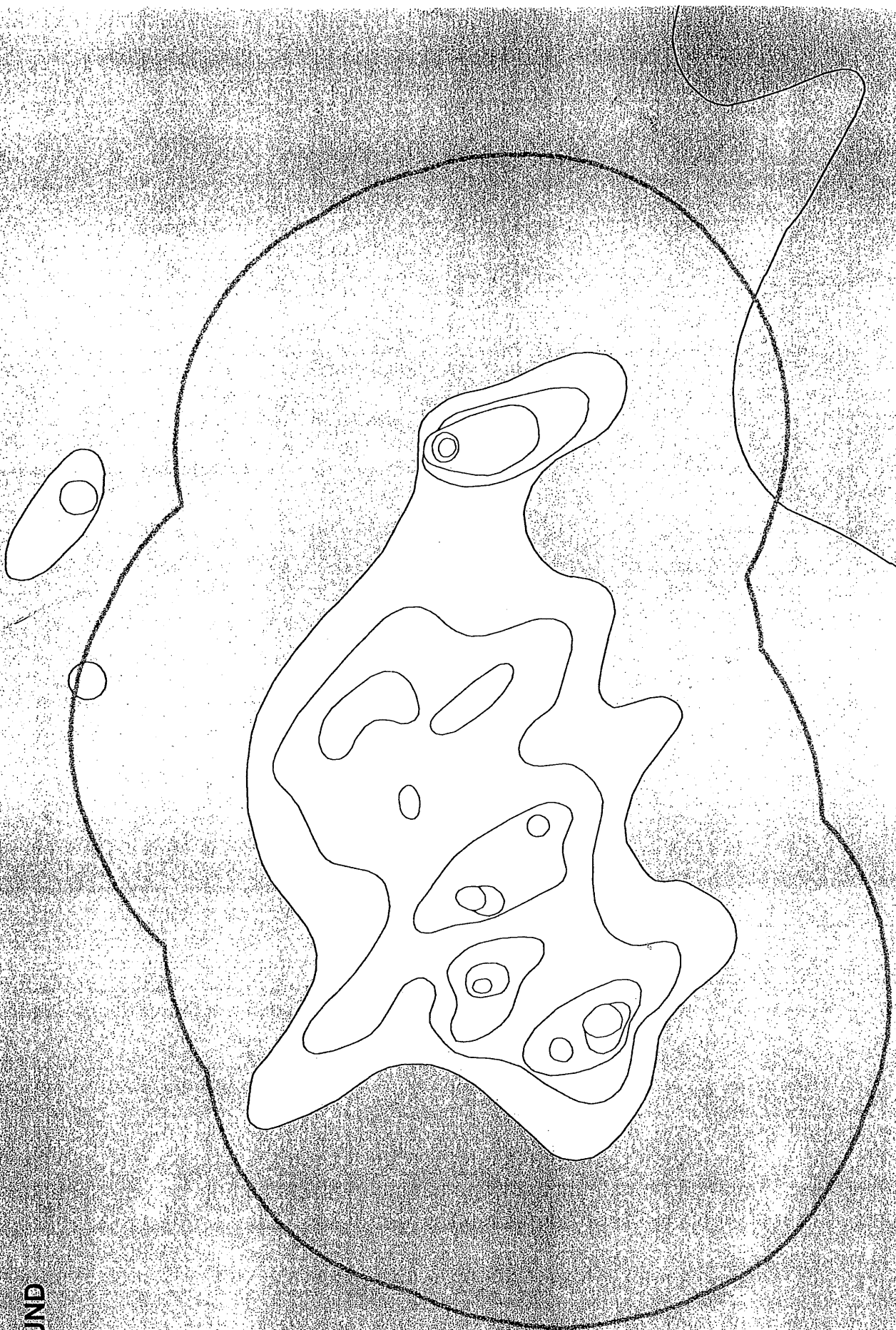
MASUGN

GNARPS

MASUGN

LILLGRUND

Area, ca 1 300 ha. Området omfattar Lillgrund samt vatten-
området däromkring intill 1 000 m från grundområdets 10 meters-
djupkurvor.